

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติด่วน

เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ผลกระทบจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวกับ
การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ

อ.พ. 19/2562 สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

เอกสารประกอบการพิจารณา

เอกสารเพิ่มเติม

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. 0 2244 2070-2

ญัตติด่วน

เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ศึกษาผลกระทบจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ
(พลตำรวจโท วิศณุ ม่วงแพรสี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกรัฐสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นางอรพรรณ พันธุ์เปรี๊ยะ

นายทองศักดิ์ สุระคำแหง

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายอริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า

นางสาวพิชิตวรรณ กิตติคุณ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

นางเมณฑาพร กาญจนินทุ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 1

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ธันวาคม 2562

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีความจำเป็นต้องเข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ และได้มีประกาศกองทัพบก ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก ประกาศ ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2557 ให้ใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2557 และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 2/2557 เรื่อง การประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จนกระทั่งได้ประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2558 และได้ประกาศใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติขึ้นมา เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารแทนกฎอัยการศึกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ขณะนี้คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้สิ้นสุดลงแล้ว เมื่อมีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้ามาบริหารประเทศ แต่ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับยังมีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ยังไม่สิ้นสุดลง เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 279 ได้รับรองประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติชอบด้วยรัฐธรรมนูญและคำสั่งต่าง ๆ ก็คงมีผลใช้บังคับอยู่แม้ว่าจะมีการจัดการเลือกตั้งและมีรัฐสภาที่เป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติแล้วก็ตาม คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ที่ได้ออกมาเพื่อปฏิรูปการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน และได้ยุบเลิกแห่งพนักงานสอบสวน และมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 21/2559 เรื่อง การปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 7/2560 เรื่องการปรับปรุงระบบการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ โดยให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองทั้งระดับ บก.บช. และ ตร. และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 20/2561 เรื่อง มาตรการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งอยู่ระหว่างการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลข้าราชการตำรวจที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 260 วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน คณะรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องหลักเกณฑ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักอาวุโส รวมทั้งกฎ ก.ตร. 2 ฉบับ คือ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2561 และ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

ดังนั้น จึงได้มีการเสนอญัตติด่วนให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาผลกระทบจากการกระทำจากประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการใช้อำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา 44 ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้แทนราษฎร	ก
ส่วนที่ 1 สารสำคัญ ผู้ตีความ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผลกระทบจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ (พลตำรวจโท วิศณุ ม่วงแพรสี เป็นผู้เสนอ)	1
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	3
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณาผู้ตีความ	5
- การบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	5
- ปัญหาโครงสร้างของพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	14
- การบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบัน	30
- ความคิดเห็นเรื่องการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	34

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญ

ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ผลกระทบจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
ของข้าราชการตำรวจ
(พลตำรวจโท วิศณุ ม่วงแพรสี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผลกระทบจากคำสั่ง
หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ

เหตุผล

ด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง
ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน “ให้ยุบตำแหน่งพนักงานสอบสวน” คำสั่ง คสช.
ที่ 21/2559 ลงวันที่ 26 เมษายน 2559 เรื่อง การปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
“ให้รวบอำนาจการแต่งตั้งมาอยู่ที่ ผบ.ตร. เพียงผู้เดียว” คำสั่ง คสช. ที่ 7/2560 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์
2560 เรื่อง การปรับปรุงระบบการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ “ให้มีคณะกรรมการกลั่นกรอง
ทั้งระดับ บก.บช. และ ตร.” และคำสั่ง คสช. ที่ 20/2561 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง มาตรการ
สนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่อง “เป็นคำสั่งที่ออกมารองรับการแต่งตั้งวาระปี
พ.ศ. 2559, 2560, 2561 ให้ชอบด้วยกฎหมาย รัฐธรรมนูญ และเป็นที่สุด”

คำสั่ง คสช. ที่ 7/2559 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง
ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน “ให้ยุบตำแหน่งพนักงานสอบสวน” นั้น เป็นการกำหนด
ตำแหน่งของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน เป็นการยุบตำแหน่งพนักงานสอบสวนเดิม
ที่มีการพัฒนาให้พนักงานสอบสวนเติบโตในสายงานของตนเองโดยการประเมินและไม่ไปปะปนกับสายงานอื่น
ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และมีการปรับปรุงพัฒนาเรื่อยมาจนสมบูรณ์แล้ว โดยให้เหตุผลว่า
เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดินและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการยุบตำแหน่ง
พนักงานสอบสวนจนถึงตำแหน่งพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ให้ไปดำรงตำแหน่ง รองสารวัตร
จนถึงตำแหน่งรองผู้บัญชาการ ทำให้สามารถแต่งตั้งโยกย้ายข้ามสายไปมาระหว่างสายสอบสวน สืบสวน

ป้องกัน ปราบปราม จราจร และธุรการได้ ตำแหน่งพนักงานสอบสวนเป็นตำแหน่งที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ การโยกย้ายข้าราชการตำรวจสายอื่น ๆ ที่มีวุฒินิติศาสตร์ หรือพนักงานสอบสวนที่ออกจากงานสอบสวนไปนาน ๆ กลับเข้ามาโดยไม่สมัครใจ ทำให้ทำงานไม่ได้ งานไม่มีคุณภาพ กระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ก่อให้เกิดความคับแค้นใจแก่พนักงานสอบสวนผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกยุบตำแหน่งหรือแต่งตั้งมาจากสายงานอื่นโดยเจ้าตัวไม่สมัครใจ ทำให้พนักงานสอบสวนบางคนถึงกับลาออกหรือฆ่าตัวตายส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน

คำสั่ง คสช. ที่ 21/2559 ลงวันที่ 26 เมษายน 2559 “เรื่องการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติรวบอำนาจแต่งตั้งทั่วประเทศอยู่ที่ ผบ.ตร.” ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งข้าราชการตำรวจแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งขัดแย้งกับการบริหารงานในปัจจุบันที่รัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ มีแต่กระจายอำนาจไปยังภูมิภาคและท้องถิ่น การรวบอำนาจการแต่งตั้งให้ ผบ.ตร. แต่งตั้งเพียงผู้เดียวทำให้เกิดการแต่งตั้งที่ผิดพลาดมากมาย เช่น แต่งตั้งข้าราชการตำรวจคนเดียวไปดำรงตำแหน่งหลายแห่ง แต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่เสียชีวิตแล้วไปดำรงตำแหน่ง แต่งตั้งข้าราชการตำรวจข้ามไปมาระหว่างภาคต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความเหมาะสมและเกียรติประวัติในการทำงาน ทำให้เกิดการวิ่งเต้นซื้อขายตำแหน่งกันอย่างมาก กระทบต่อภาพรวมในการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างมหันต

คำสั่ง คสช. ที่ 20/2561 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง มาตรการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่องออกมารองรับการแต่งตั้งวาระปี พ.ศ. 2559, 2560 และ 2561 ให้เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นที่สุด เป็นคำสั่ง คสช. ที่ออกมาเพื่อปกป้องเรื่องการทุจริตซื้อขายตำแหน่ง และการแต่งตั้งที่ไม่เป็นธรรมไม่เหมาะสมของคำสั่ง ตร. 3 คำสั่งดังกล่าว ให้เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและตัดสิทธิข้าราชการตำรวจที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาลอาญาหรือร้องต่อศาลปกครองซึ่งไม่เคยมีปรากฏมาก่อนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเรื่องดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรม ทำให้ส่งผลโดยตรงกับความสงบสุขของประชาชน ความมั่นคงของประเทศไม่ว่าในทางเศรษฐกิจหรือในทางใด ๆ ก็ตาม

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) เป็นหน่วยงานต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการรวบรวมพยานหลักฐาน จัดทำสำนวนการสอบสวน เพื่อส่งฟ้องผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเป็นมืออาชีพ อีกทั้งยังมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ปราศจากการแทรกแซงจากระบบสายบังคับบัญชาและผู้มีอิทธิพล

การปฏิรูประบบตำรวจได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบงานสอบสวนของตำรวจที่พบว่ายังคงประสบปัญหาสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (1) โครงสร้างงานสอบสวนยังรวมงานสอบสวนไว้ที่พนักงานสอบสวนทั้งหมด ทำให้ต้องรับภาระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการบูรณาการและความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภายใน และภายนอกอื่น ๆ อีกทั้งขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ แม้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 47 จะได้กำหนดให้แยกงานสอบสวนเป็นอิสระจากงานอื่น ๆ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งเฉพาะในการสอบสวนก็ตาม หากแต่การออกระเบียบคณะกรรมการข้าราชการตำรวจว่าด้วยการกำหนดจำนวนในการแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาพนักงานสอบสวน พ.ศ. 2555 กลับทำให้เกิดช่องว่างในการแทรกแซงการสอบสวนจากฝ่ายบริหารผ่านการควบคุมบังคับบัญชา และกำกับดูแล การเล่นพรรคเล่นพวก การวิ่งเต้นคดีส่งผลให้การทำงานและการสั่งคดีของพนักงานสอบสวนไม่เป็นอิสระ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม (2) งบประมาณของงานสอบสวนประสบปัญหา เนื่องจากมีภารกิจที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของตำรวจจำนวนมาก งบประมาณต้องเข้าไปในเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการ ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานสอบสวนไม่ได้รับงบประมาณที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พนักงานสอบสวนต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงาน (3) พบว่าบุคลากรงานสอบสวน บางนายไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของงานสอบสวนที่เหมาะสม คือ มีการสอบสวนโดยมิชอบ บิดเบือน เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิด ไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายหรือการสร้างพยานหลักฐานเท็จ เพื่อนำตัวผู้บริสุทธิ์มารับผิดแทน ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลต่อรูปคดีอย่างมาก (4) ระบบการตรวจสอบ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนต่องานสอบสวนที่มีอยู่ เช่น การตรวจสอบของจรตำรวจยังคงอ่อนแอ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นในความเป็นกลางและประสิทธิภาพ ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน (5) ความก้าวหน้าในงานสอบสวนพบว่าระบบอุปถัมภ์ การซื้อขายตำแหน่งยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวาง

จากการศึกษาของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พบว่าการสอบสวนคดีอาญาในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤตงานสอบสวนจากโครงสร้างและการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมี 6 ประการ คือ

1. ระบบการบังคับบัญชาแบบทหาร และการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน ที่เป็นงานในสายงานกระบวนการยุติธรรมมากกว่างานป้องกันปราบปรามอันเป็นงานหลักของตำรวจ
2. พนักงานสอบสวนขาดหลักประกันเรื่องความเป็นอิสระ ถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชา และจากผู้มีอิทธิพลได้ง่าย
3. งานสอบสวนถูกแทรกแซงจากนโยบายเลือกปฏิบัติ ไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายงานอื่น
4. การทำงานของพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ ทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ การพัฒนา และฝึกอบรม จึงขาดประสิทธิภาพและขวัญกำลังใจ
5. พนักงานสอบสวนมีปริมาณงานมากเกินไป
6. ระบบการตรวจสอบขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนและสาธารณะ

คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 และได้ออกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 87/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ แต่ยังคงไม่สามารถป้องกันการแทรกแซงข้าราชการตำรวจต้องวิ่งเข้าหาผู้มีอำนาจและอิทธิพลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ละเลยผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ กลายเป็นที่มาของการทุจริตและประพฤติมิชอบทำให้ตำรวจที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ที่ได้ออกมาเพื่อปฏิรูปการบริหารบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน และได้ยุบเลิกแห่งพนักงานสอบสวน และมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 21/2559 เรื่อง การปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 7/2560 เรื่องการปรับปรุงระบบการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ โดยให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองทั้งระดับ บก.บช. และ ตร. และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 20/2561 เรื่อง มาตรการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 260 วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คณะรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักอาวุโสนี้ ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2561 ทั้งนี้ ในส่วนของเรื่อง พนักงานสอบสวนที่ถูกยุบแห่งพนักงานสอบสวนไป ได้มีการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาพนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาข้าราชการตำรวจในสายงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจให้มีความโปร่งใส และเป็นธรรมต่อข้าราชการตำรวจทั่วประเทศ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานใหญ่มีพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศ และมีข้าราชการตำรวจเป็นจำนวนมากคอยปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวก และให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน และมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการตำรวจ การปฏิรูปการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณาญาติ

การบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแล ควบคุม และกำกับ การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ประชาชน รักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร ทำการสืบสวนสอบสวน จัดทำสถิติคดีอาญา การทะเบียนและทะเบียนประวัติอาชญากร ดำเนินคดีผู้ต้องหา ควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทั้งในชุมชนและเรือนจำ ซึ่งหน้าที่เหล่านี้สามารถปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงได้โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ รวมทั้งองค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด การควบคุมความประพฤติและพักการลงโทษผู้กระทำความผิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายอย่างกว้างขวางทั้งกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ตำรวจเป็นหน่วยแรกที่ทำหน้าที่ป้องกันความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม ควบคุมพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยหน้าที่พื้นฐานของตำรวจ คือ การป้องกันอาชญากรรมและการปราบปรามอาชญากรรม การจับกุมผู้กระทำความผิด การค้นหาบุคคล และทรัพย์สินที่สูญหาย การพิสูจน์บุคคล การแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลทั่วไป การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การให้บริการประชาชน งานของตำรวจเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2550, อ้างถึงใน อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า, 2558, น. 2) อีกทั้ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีเขตอำนาจทั่วทั้งประเทศ โดยมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามลำดับ การบังคับบัญชาโดยเริ่มจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปถึงกองบัญชาการ คือ ตำรวจนครบาล และตำรวจภูธรภาค 1-9 ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานมีสายการบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับชั้น และสถานีตำรวจเป็นสถานที่ทำงานของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

สถานีตำรวจและการบริการประชาชน

การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจ ประชาชนเรียกกันโดยทั่วไปเพื่อความเข้าใจง่าย ๆ ว่า “โรงพัก” ซึ่งสถานีตำรวจหรือโรงพักมีเขตความรับผิดชอบชัดเจนตามลักษณะการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบในเขตพื้นที่ปกครองนั้น ๆ สถานีตำรวจจะมีงานที่ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่จะประกอบไปด้วยงาน 5 ลักษณะ ดังนี้

1. งานอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยการ การวางแผน การตรวจสอบติดตาม และประเมินผลงานที่เกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานของสถานีดำรวจ งานการบริหารบุคลากร งานจรดำรวจ งานกิจการพิเศษ งานความมั่นคง การศึกษา การฝึกอบรม งานวิชาการ สวัสดิการ การพัฒนา การบริหารจัดการ งบประมาณ การเงิน การพัสดุ การพลาธิการและสรรพาวุธ การส่งกำลังบำรุง รวมทั้ง ลักษณะงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานดังกล่าว เพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถานีดำรวจ

2. งานปกครองป้องกัน งานปกครองป้องกันมีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบติดตามและประเมินผล ตลอดจนปฏิบัติงานในด้านการป้องกันอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อย งานคณะกรรมการตรวจสอบ และติดตามการบริหารงานดำรวจ งานชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อมิให้เกิดในเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือพื้นที่ปกครองของสถานีดำรวจ

3. งานจราจร มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลงานด้านการควบคุมจราจร จัดการและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับจราจร งานจราจรตามโครงการพระราชดำริ รวมทั้งงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านการจราจรในเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือพื้นที่ปกครองของสถานีดำรวจ ตลอดจนพื้นที่ที่มีการจราจรต่อเนื่องกัน

4. งานสืบสวนและปราบปราม มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแลตรวจสอบติดตามและประเมินผลตลอดจนปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาทุกฉบับตลอดจนองค์กรหรือเครือข่ายที่อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่อมิให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือพื้นที่ปกครองของสถานีดำรวจ

5. งานสืบสวนสอบสวน มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน อำนวยการ สั่งการ ควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบติดตามและประเมินผลด้านการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา การมีความเห็นและการให้ความเห็นชอบ หรือการเห็นแย้งในคดีอาญา การอุทธรณ์ ฎีกา หรือการขอให้พิจารณาคดีใหม่ รวมทั้งงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือพื้นที่ปกครองของสถานีดำรวจ

ทั้งนี้ สายงานการสืบสวนและสอบสวน นับว่ามีความสำคัญยิ่ง จึงมีการให้ความหมาย ดังนี้

การสืบสวน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล การแสวงหาข้อเท็จจริง พฤติการณ์ต่าง ๆ และหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อทราบรายละเอียดของความผิด ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือดำรวจได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อที่จะหาตัวผู้ต้องหา

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายเพื่อทราบข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานโดยพนักงานสอบสวน เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยพนักงานสอบสวนจะสรุปสำนวนสอบสวนนำส่งอัยการเพื่อดำเนินคดีต่อไป

พนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

ข้าราชการตำรวจ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจต่าง ๆ ทั่วประเทศจะให้บริการแก่ประชาชน ในเรื่องการรับแจ้งความ การร้องทุกข์ การสืบสวนสอบสวน การจราจร การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้น ถือเป็นจุดแรกที่ประชาชนต้องไปใช้บริการ ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (มาตรา 47) และได้ถูกยกเลิกโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 7/2559 ซึ่งจะเห็นข้อแตกต่างในการกำหนด ตำแหน่งของข้าราชการตำรวจที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนระหว่างกฎหมาย 2 ฉบับ ตามตาราง เปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
มาตรา 11 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจ หน้าที่ (4) วางระเบียบหรือทำคำสั่งเฉพาะเรื่องไว้ให้ ข้าราชการตำรวจหรือพนักงานสอบสวนปฏิบัติการ เกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือการปฏิบัติหน้าที่ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือ กฎหมายอื่น	ข้อ 1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจหน้าที่ (4) วางระเบียบหรือทำคำสั่งเฉพาะเรื่องไว้ให้ข้าราชการ ตำรวจปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือการ ปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาหรือกฎหมายอื่น
มาตรา 44 ตำแหน่งข้าราชการตำรวจมีดังต่อไปนี้ (1) ผู้บังคับบัญชาตำรวจแห่งชาติ (2) จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (3) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (4) ผู้บัญชาการ (5) รองผู้บัญชาการ (6) ผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ พิเศษ	ข้อ 2 ตำแหน่งข้าราชการตำรวจมีดังต่อไปนี้ (1) ผู้บังคับบัญชาตำรวจแห่งชาติ (2) จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติ (3) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (4) ผู้บัญชาการ (5) รองผู้บัญชาการ (6) ผู้บังคับการ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
(7) รองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวน ผู้เชี่ยวชาญ (8) ผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ (9) รองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ (10) สารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ (11) รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน (12) ผู้บังคับหมู่ (13) รองผู้บังคับหมู่ ก.ตร. จะกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยจะให้มีชื่อตำแหน่งใดเทียบกับตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ก็ได้ โดยให้กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.	(7) รองผู้บังคับการ (8) ผู้กำกับการ (9) รองผู้กำกับการ (10) สารวัตร (11) รองสารวัตร (12) ผู้บังคับหมู่ (13) รองผู้บังคับหมู่ ก.ตร. จะกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยจะให้มีชื่อตำแหน่งใดเทียบกับตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ก็ได้ โดยให้กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.
มาตรา 45 วรรค 2 การกำหนดจำนวนตำแหน่ง ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ตำแหน่งผู้บังคับการ พนักงาน สอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ขึ้นไปในส่วนราชการต่าง ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบ จาก ก.ต.ช. ก่อน	ข้อ 3 การกำหนดจำนวนตำแหน่งข้าราชการตำรวจ ตั้งแต่ตำแหน่งผู้บังคับการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไป ในส่วนราชการต่าง ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ต.ช. ก่อน
มาตรา 46 วรรค 1 ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งดำรง ตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามมาตรา 44 ได้รับเงิน เพิ่มเป็นกรณีพิเศษตามระเบียบที่ ก.ตร. กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง	ข้อ 4 ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่งตาม มาตรา 44 (9) รองผู้กำกับการ (10) สารวัตร และ (11) รองสารวัตร ที่มีอำนาจและหน้าที่ทำการ สอบสวนและอยู่ในสายงานงานสอบสวน ได้รับเงิน เพิ่มเป็นกรณีพิเศษตามระเบียบที่ ก.ตร. กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
มาตรา 47 ข้าราชการตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่ง พนักงานสอบสวน ให้ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ (1) พนักงานสอบสวน เมื่อดำรงตำแหน่งและได้รับ เงินเดือนตามที่ ก.ตร. กำหนด อีกทั้งได้ผ่านการ	ข้อ 5 ยกเลิกความในมาตรา 47

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
ประเมินแล้ว ให้ผู้นั้นเป็นพนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการ (2) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ เมื่อดำรง ตำแหน่งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและได้รับ เงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ ส.3 อีกทั้งได้ผ่านการ ประเมินแล้ว ให้ผู้นั้นเป็นพนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ (3) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ เมื่อดำรง ตำแหน่งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและได้รับ เงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ ส.4 อีกทั้งได้ผ่านการ ประเมินแล้ว ให้ผู้นั้นเป็นพนักงานสอบสวน ผู้ทรงคุณวุฒิ (4) พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อดำรง ตำแหน่งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและได้รับ เงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ ส.5 อีกทั้งได้ผ่านการ ประเมินแล้ว ให้ผู้นั้นเป็นพนักงานสอบสวน ผู้เชี่ยวชาญ	
มาตรา 51 การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรง ตำแหน่ง ให้แต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (1) ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จะได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจ ยศพลตำรวจเอก (2) ตำแหน่งจเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจโทหรือ พลตำรวจเอก (3) ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จะได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการ	ข้อ 6 การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่ง ให้แต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (1) ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จะได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจ ยศพลตำรวจเอก (2) ตำแหน่งจเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจโทหรือ พลตำรวจเอก (3) ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จะได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
ตำรวจยศพลตำรวจโท (4) ตำแหน่งผู้บัญชาการ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรีหรือพลตำรวจโท (5) ตำแหน่งรองผู้บัญชาการ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรี (6) ตำแหน่งผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอกซึ่งได้รับอัตราเงินเดือนพันตำรวจเอก (พิเศษ) หรือพลตำรวจตรี (7) ตำแหน่งรองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอกหรือพันตำรวจเอกซึ่งได้รับอัตราเงินเดือนพันตำรวจเอก (พิเศษ) (8) ตำแหน่งผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจโทหรือพันตำรวจเอก (9) ตำแหน่งรองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจโท (10) ตำแหน่งสารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศร้อยตำรวจเอกขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าพันตำรวจโท (11) ตำแหน่งรองสารวัตร และพนักงานสอบสวน ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศร้อยตำรวจตรีขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าร้อยตำรวจเอก	ตำรวจยศพลตำรวจโท (4) ตำแหน่งผู้บัญชาการ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรีหรือพลตำรวจโท (5) ตำแหน่งรองผู้บัญชาการ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรี (6) ตำแหน่งผู้บังคับการ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอกซึ่งได้รับอัตราเงินเดือนพันตำรวจเอก (พิเศษ) หรือพลตำรวจตรี (7) ตำแหน่งรองผู้บังคับการ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอกหรือพันตำรวจเอกซึ่งได้รับอัตราเงินเดือนพันตำรวจเอก (พิเศษ) (8) ตำแหน่งผู้กำกับการ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจโทหรือพันตำรวจเอก (9) ตำแหน่งรองผู้กำกับการ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจโท (10) ตำแหน่งสารวัตร ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศร้อยตำรวจเอกขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าพันตำรวจโท (11) ตำแหน่งรองสารวัตร ให้แต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจยศร้อยตำรวจตรีขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าร้อยตำรวจเอก

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
(12) ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการ ตำรวจยศสิบตำรวจตรีขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าตบตำรวจเอก (13) ตำแหน่งรองผู้บังคับหมู่ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการ ตำรวจชั้นพลตำรวจ การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ ดำรงตำแหน่งตาม (2) ถึง (13) อาจแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งเทียบเท่าด้วยก็ได้	(12) ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการ ตำรวจยศสิบตำรวจตรีขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าตบตำรวจเอก (13) ตำแหน่งรองผู้บังคับหมู่ ให้แต่งตั้งจากข้าราชการ ตำรวจชั้นพลตำรวจ การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ ดำรงตำแหน่งตาม (2) ถึง (13) อาจแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งเทียบเท่าด้วยก็ได้
มาตรา 72 วรรค 1 ในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการ ตำรวจในส่วนราชการหรือหน่วยงานใดในสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใด ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้บังคับบัญชา ดังต่อไปนี้สั่งให้ข้าราชการตำรวจซึ่งเห็นสมควร รักษาราชการแทนในตำแหน่งนั้นได้ (1) นายกรัฐมนตรี สำหรับตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติ (2) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำหรับตำแหน่งตั้งแต่ จเรตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมา (3) ผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่า สำหรับ ตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการ พนักงานสอบสวน ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมาใน ส่วนราชการนั้น (4) ผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่า สำหรับตำแหน่ง ตั้งแต่ผู้กำกับการ พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ตำแหน่งเทียบเท่าลงมาในส่วนราชการนั้น	ข้อ 7 ในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการตำรวจในส่วน ราชการหรือหน่วยงานใดในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดไม่สามารถปฏิบัติ ราชการได้ ให้ผู้บังคับบัญชาดังต่อไปนี้สั่งให้ข้าราชการ ตำรวจซึ่งเห็นสมควรรักษาราชการแทนในตำแหน่งนั้น ได้ (1) นายกรัฐมนตรี สำหรับตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติ (2) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำหรับตำแหน่งตั้งแต่ จเรตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมา (3) ผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่า สำหรับ ตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลง มาในส่วนราชการนั้น (4) ผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่า สำหรับ ตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับการ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ลงมาในส่วนราชการนั้น
มาตรา 104 วรรค 1 ในการออกจากราชการ ของข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการ พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือตำแหน่ง เทียบเท่าขึ้นไป หากเป็นกรณีการออกจากราชการ	ข้อ 8 ในการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไป หากเป็นกรณีการออกจากราชการตามมาตรา 97 ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
ตามมาตรา 97 ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคม ทูลเพื่อทรงทราบ	
	ข้อ 9 ตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามมาตรา 44 (6) พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (7) พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ (8) พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ (9) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ (10) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ หรือ (11) พนักงานสอบสวน ในส่วนราชการใดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ได้รับการกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ให้เป็นตำแหน่งตามมาตรา 44 (6) ผู้บังคับการ (7) รองผู้บังคับการ (8) ผู้กำกับการ (9) รองผู้กำกับการ (10) สารวัตร หรือ (11) รองสารวัตร แล้วแต่กรณี ในส่วนราชการนั้นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ใดดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามมาตรา 44 (6) พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (7) พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ (8) พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ (9) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ (10) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ หรือ (11) พนักงานสอบสวน แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 อยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 44 (6) ผู้บังคับการ (7) รองผู้บังคับการ (8) ผู้กำกับการ (9) รองผู้กำกับการ (10) สารวัตร หรือ (11) รองสารวัตร แล้วแต่กรณี และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวยังคงปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจและหน้าที่เช่นเดิมไปพลางก่อน จนกว่าการดำเนินการตามวรรคสามจะแล้วเสร็จ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง ของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวน
	ให้ ก.ตร. กำหนดหรือตัดโอนตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง จากส่วนราชการหนึ่งไปเพิ่มให้อีกส่วนราชการหนึ่ง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติเป็นผู้แต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ที่ดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนนั้น ให้ดำรงตำแหน่ง ตามมาตรา 44 (6) ผู้บังคับการ (7) รองผู้บังคับการ (8) ผู้กำกับการ (9) รองผู้กำกับการ (10) สารวัตร หรือ (11) รองสารวัตร ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคสองยังคงได้รับเงินเพิ่ม เป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 จนกว่าการดำเนินการ ตามวรรคสามจะแล้วเสร็จ
	ข้อ 10 บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีใด ที่อ้างถึงพนักงานสอบสวนตามมาตรา 44 (9) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ (10) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ และ (11) พนักงานสอบสวน แห่งพระราชบัญญัติตำรวจ แห่งชาติ พ.ศ. 2547 ให้ถือว่าอ้างถึงข้าราชการ ตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา 44 (9) รองผู้กำกับการ (10) สารวัตร และ (11) รองสารวัตร ที่มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนและอยู่ ในสายงานสอบสวน แล้วแต่กรณี

ปัญหาโครงสร้างของพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) ถือเป็นหน่วยงานต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะตำรวจสอบสวน ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการรวบรวมพยานหลักฐาน สรุปลงความเห็นในสำนวนการสอบสวน เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ดังนั้นตำรวจจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเป็นมืออาชีพ อีกทั้งยังมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ปราศจากการถูกแทรกแซงจากระบบสายบังคับบัญชาและผู้มีอิทธิพล ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 เป็นต้นมาประเด็นการปฏิรูปงานตำรวจได้รับความสนใจจากหลายภาคส่วนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบงานสอบสวนของตำรวจที่พบว่ายังคงประสบปัญหาสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย, 2557, หน้า 7-22, อ้างถึงใน พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์, นันทร์พัช ไชยอัครพงศ์, วิชชุดา อิศรานูวรรธน์, ม.ป.ป., น. 1- 2)

1. โครงสร้างงานสอบสวนยังรวมงานสอบสวนไว้ที่พนักงานสอบสวนทั้งหมด ทำให้ต้องรับภาระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการบูรณาการและความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกอื่น ๆ อีกทั้งขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ แม้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 47 กำหนดให้แยกงานสอบสวนเป็นอิสระจากงานอื่น ๆ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งเฉพาะในการสอบสวน หากแต่การออกระเบียบคณะกรรมการข้าราชการตำรวจว่าด้วยการกำหนดจำนวนในการแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาพนักงานสอบสวน พ.ศ. 2555 กลับทำให้เกิดช่องว่างในการแทรกแซงการสอบสวนจากฝ่ายบริหารผ่านการบังคับบัญชา ควบคุม และกำกับดูแล การเล่นพรรคเล่นพวก การวิ่งเต้นคดีส่งผลให้การทำงานและการสั่งคดีของพนักงานสอบสวนไม่เป็นอิสระ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557, หน้า. 25; คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย, 2557 ,อ้างถึงใน พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, ม.ป.ป., น. 1- 2)

2. งบประมาณงานสอบสวนประสบปัญหา เนื่องจากการมีภารกิจที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของตำรวจจำนวนมาก แม้ในปีงบประมาณ 2557 มีสัดส่วนงบประมาณสูงถึง 86,768 ล้านบาท แต่กลับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งเงินเดือนและสวัสดิการ ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานสอบสวนไม่ได้รับงบประมาณที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พนักงานสอบสวนต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงาน

3. บุคลากรงานสอบสวน พบว่าพนักงานสอบสวนบางนายไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของงานสอบสวนที่เหมาะสม หรือแม้กระทั่งทำการสอบสวน โดยมีขอบ บิดเบือน เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย (พลเมืองเสวนา, 2558, อ้างถึงใน พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, ม.ป.ป., น. 2) หรือแม้กระทั่งสร้างพยานหลักฐานเท็จเพื่อนำตัวผู้บริสุทธิ์มารับผิดแทน ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมส่งผลต่อรูปคดีอย่างมาก

4. ระบบการตรวจสอบ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนต่องานสอบสวนที่มีอยู่ เช่น การตรวจสอบของจเรตำรวจยังคงอ่อนแอ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นในความเป็นกลางและประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน

5. ความก้าวหน้าในงานสอบสวนพบว่า ระบบอุปถัมภ์ การซื้อขายตำแหน่งยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวาง แม้ในช่วงที่ผ่านมามีคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้แก้ไขหลักเกณฑ์เรื่องการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจระดับสูงตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 87/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ แต่ยังคงไม่สามารถป้องกันการแทรกแซง ข้าราชการตำรวจต้องวิ่งเข้าหาผู้มีอำนาจและอิทธิพลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ละเลยผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ กลายเป็นที่มาของการทุจริตและประพฤติมิชอบทำให้ตำรวจที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ จากการสรุปผลการศึกษาของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายพบว่า การสอบสวนคดีอาญาในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต อันเนื่องจากไม่สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชนเพียงพอ ลำช้า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เชื่อถือ ไม่เชื่อมั่นว่าการสอบสวนเป็นไปอย่างสุจริต มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤตงานสอบสวนจากโครงสร้างและการบริหารงานของงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติมี 6 ประการ คือ

1. ระบบการบังคับบัญชาแบบทหาร และการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน ที่เป็นงานในสายงานกระบวนการยุติธรรมมากกว่างานป้องกันปราบปรามอันเป็นงานหลักของตำรวจ

2. พนักงานสอบสวนขาดหลักประกันเรื่องความเป็นอิสระ ถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชา และจากผู้มีอิทธิพลได้ง่าย

3. งานสอบสวนถูกแทรกแซงจากนโยบายเลือกรับคดี ไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายงานอื่น

4. การทำงานของพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ ทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ การพัฒนาและฝึกอบรม จึงขาดประสิทธิภาพและขวัญกำลังใจ

5. พนักงานสอบสวนมีปริมาณงานมากเกินไป

6. ระบบการตรวจสอบขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนและสาธารณะ

ประเด็นที่ยังคงถกเถียงกัน คือ เรื่อง “ความเป็นอิสระของงานสอบสวนตำรวจ ควรแยกหรือไม่ แยกออกจาก สตช. และความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อตำรวจ” ซึ่งเป็นข้อถกเถียงที่เป็นไปอย่างเข้มข้นในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงพนักงานตำรวจฝ่ายสอบสวน สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากหากมีการปฏิรูปงานสอบสวนตำรวจย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, ม.ป.ป., น. 3- 4)

ทั้งนี้ ปัญหาของโครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในหลายประเด็นที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ออกคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติหลายฉบับ เพื่อแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ข้าราชการตำรวจ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ได้ดำเนินการศึกษาเสร็จแล้ว และได้ส่ง

ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในประเด็น การสอบสวนและการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ ให้แก่นายกรัฐมนตรี

ข้อเสนอการปฏิรูปโครงสร้างตำรวจของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) มีดังนี้ (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2560, น. 19-27)

1. ระบบงานบริการประชาชนในการรับแจ้งความและสอบสวน

1.1 แผนการปฏิรูป

จากการศึกษาพบว่า มีประเด็นการปฏิรูปบางเรื่องที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้โดยเร็ว ใช้เวลาไม่เกิน 6 เดือน สามารถดำเนินการได้โดยการปรับระบบงาน ระเบียบ ข้อบังคับภายในหน่วยงาน ซึ่งไม่กระทบต่องบประมาณของรัฐบาลมากนัก และผลการปฏิรูปจะส่งผลทางบวกต่อประชาชนโดยตรง ในอันที่จะได้รับการบริการที่ดีจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีมติเห็นว่า ประเด็นการปฏิรูป เรื่อง ระบบงานบริการประชาชนในการรับแจ้งความและสอบสวน เป็นประเด็นปฏิรูปที่สมควรได้รับการดำเนินการเป็นวาระเร่งด่วน

1.1.1 สภาพปัญหา

จากผลการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ พบว่า เรื่องสำคัญที่ประชาชนมีความไม่พึงพอใจเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอันดับต้น ๆ คือ งานการให้บริการประชาชนในการรับแจ้งความและสอบสวน โดยประชาชนระบุถึงปัญหาที่พบเกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับแจ้งความและสอบสวน ณ สถานีตำรวจ เช่น การบ้ายเบี่ยงไม่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ การไม่ออกไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ หรือออกไปตรวจสถานที่เกิดเหตุล่าช้า มีการเลือกปฏิบัติในการให้บริการ ไม่ให้ความเป็นธรรม อย่างเท่าเทียมกัน ทำสำนวนล่าช้าและปกปิดบ้ายเบี่ยงไม่แจ้งความคืบหน้าทางคดีให้ผู้เสียหายทราบ เป็นต้น จนส่งผลทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจสำหรับการบริการจากพนักงานสอบสวน เกิดความคลงแคลงใจ หรือขาดความเชื่อมั่นในการทำงานของพนักงานสอบสวน จากสภาพปัญหาที่เป็นปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้ทำการศึกษาและค้นพบถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวมีหลายประการ ดังนี้

(1) การแบ่งงานสืบสวนสอบสวนออกจากกัน เมื่อปี พ.ศ. 2528 เนื่องจากขณะนั้นปริมาณคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นทุกปี ๆ จนกระทั่งเกิดวิกฤตการณ์พนักงานสอบสวนมีงาน (สำนวน) ปริมาณมาก ส่งผลให้การสอบสวนล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ กรมตำรวจ (ในขณะนั้น) จึงมีแนวคิดและคำสั่งให้แยกการทำงานสืบสวนและการสอบสวนออกจากกัน โดยให้พนักงานสอบสวนอยู่รับผิดชอบและทำการสอบสวน ณ ที่ทำการสถานีตำรวจ ส่วนการสืบสวนหาพยานหลักฐาน ให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายสืบสวน ทำให้พนักงานสอบสวนไม่ได้ออกตรวจพื้นที่แสวงหาพยานหลักฐาน ลักษณะดังกล่าวพนักงานสอบสวนจึงไม่รู้พื้นที่ ไม่รู้จักประชาชน ขาดความผูกพันกับสภาพพื้นที่และประชาชน ไม่รู้ความเป็นไปของสภาพสังคมในพื้นที่ ส่วนการทำงานของฝ่ายสืบสวนก็มีผู้บังคับบัญชาของตนโดยทำงานสืบสวนหลาย ๆ ด้าน มิใช่เฉพาะแต่คดีอาญาที่เกิดขึ้นเท่านั้น และต้องสืบสวนหลาย ๆ คดีให้กับพนักงานสอบสวนหลายคน งานสืบสวนจึงเพิ่มสูง (เพราะคดีเพิ่มขึ้นทุกปี ๆ) และขาดความผูกพันกับพนักงานสอบสวน เพราะแยกกันทำงานและมีผู้บังคับบัญชา

ของแต่ละฝ่าย พนักงานสอบสวนจึงไม่ได้เป็นศูนย์กลางการบริหารคดีเหมือนที่ผ่านมา ไม่อาจเร่งรัดสั่งการฝ่ายสืบสวนได้ ทั้งพยานหลักฐานที่จะได้จากการสืบสวนจึงน้อยมาก คดีขาดพยานหลักฐาน ส่งผลให้การสอบสวนล่าช้าขาดประสิทธิภาพ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นและศรัทธา ไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนดังเช่นทุกวันนี้

นอกจากนี้ ในข้อเท็จจริง การสืบสวน การสอบสวน การป้องกันปราบปราม เป็นกระบวนการทำงานเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนซึ่งต้องทำงานอย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน อย่างแนบแน่นต่อเนื่อง เพราะการจะได้พยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา และการจะได้ตัวผู้ต้องหาดำเนินคดีจะต้องใช้ทั้งการสืบสวน สอบสวน การตรวจค้น จับกุม การคุ้มครองพยาน ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจและพนักงานสอบสวน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปราม จึงมีอาจแยกออกจากกันได้ การแก้ปัญหาของกรมตำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 จนกระทั่งปัจจุบันดังกล่าวจึงยังไม่ถูกต้องเหมาะสม จำเป็นต้องปรับระบบการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญาเสียใหม่ โดยพนักงานสอบสวน ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายจราจร (คดีจราจร) และฝ่ายอำนวยการ (แจ้งความคืบหน้า อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน) ของสถานีตำรวจหรือหน่วยงานสอบสวน จำต้องปฏิบัติงานร่วมกันในแต่ละคดี ในลักษณะทำงานเป็นทีม โดยให้พนักงานสอบสวน เป็นศูนย์กลางในการบริหารขับเคลื่อนคดี จึงจะสามารถทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสะดวก รวดเร็วและเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนได้

(2) การจัดเวรให้พนักงานสอบสวนเข้าเวรเพียงลำพัง (เวรเดี่ยว) ส่งผลให้เกิดปัญหาไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทันท่วงทีกรณีที่เกิดเหตุขึ้นพร้อม ๆ กันหลายเหตุ นอกจากนั้นยังส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำสำนวนการสอบสวน เพราะขาดทีมงานที่จะปรึกษาหารือร่วมกัน ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการสั่งการว่าในแต่ละคดีควรดำเนินการอย่างไร หรือการทำการสอบสวนเพียงลำพัง อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือความลำเอียงในการทำสำนวนได้ หรือไม่มีเวลาสะสางสำนวนการสอบสวนเสร็จทัน ส่งผลให้เกิดสภาพสำนวนค้าง ไม่สามารถบริหารการทำสำนวนการสอบสวนตามลำดับก่อนหลัง และการที่พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรสอบสวนมีน้อย ทำให้ไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน เพราะสามารถดูแลประชาชนได้ครั้งละ 1 คน เท่านั้น

(3) พนักงานสอบสวนขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากขาดความชัดเจนในเส้นทางการเจริญเติบโตในหน้าที่ ทั้งโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนแต่งตั้งเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจมีน้อยมาก เนื่องจากการนำเอาระบบการเลื่อนไหลแบบ “ปรับตำแหน่ง” มาใช้ หากมีการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนไปดำรงตำแหน่ง ในสายงานบริหารหรือสายงานปฏิบัติการ จะทำให้ตำแหน่งเดิมของพนักงานสอบสวนไม่สามารถแต่งตั้งข้าราชการตำรวจอื่นมาดำรงตำแหน่งเดิมของพนักงานสอบสวนได้ นอกจากตำแหน่งพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกัน จึงทำให้ผู้บังคับบัญชาหลีกเลี่ยงที่จะแต่งตั้งพนักงานสอบสวนไปดำรงตำแหน่งในสายงานบริหารหรือสายงานปฏิบัติการ หรือในกรณีที่พนักงานสอบสวนค้นพบว่า ตนเองไม่ถนัดงานสอบสวน ต้องการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายไปสายงานอื่นก็เป็นเรื่องที่กระทำได้ยากมาก จึงส่งผลให้มีพนักงานสอบสวนบางคนทำงานด้วยความท้อแท้ และขาดแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนั้นพนักงานสอบสวนยังไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาให้ได้รับบำเหน็จความชอบจากผู้บังคับบัญชาเมื่อเทียบกับสายงานอื่น

(4) การบรรจุแต่งตั้งพนักงานสอบสวนประจำสถานีตำรวจอย่างไม่เท่าเทียมกัน จากการสำรวจข้อมูลพบว่าในปี 2557 มีคดีเกิดขึ้น จำนวน 700,153 คดี มีพนักงานสอบสวน จำนวน 9,521 คน ค่าเฉลี่ยที่พนักงานสอบสวน 1 คนต้องรับผิดชอบทำสำนวนคดี คือ 73.5 คดี แต่ในการบรรจุแต่งตั้งพนักงานสอบสวนประจำสถานีตำรวจของแต่ละสถานียังไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ทำให้บางสถานีตำรวจพนักงานสอบสวนต้องรับผิดชอบสำนวนคดีจำนวนมาก ในขณะที่พนักงานสอบสวนบางสถานีตำรวจว่างงาน เนื่องจากมีคดีเกิดขึ้นในพื้นที่น้อย

ตัวอย่าง สถานีตำรวจ ที่พนักงานสอบสวน ต้องรับผิดชอบคดี (มากกว่าค่าเฉลี่ย) ลำดับ	สถานี	จำนวนสำนวน	พนักงาน สอบสวน	ค่าเฉลี่ย (73.5)
1	สภ.หนองขาม จ.ชลบุรี	2,058	4	515
2	สภ.แม่ปิง จ.เชียงใหม่	6,481	13	499
3	สภ.เสม็ด จ.ชลบุรี	1,646	4	412
4	สภ.บางพลีน้อย จ.สมุทรปราการ	1,157	4	289
5	สภ.เมืองนราธิวาส	904	9	100

จากข้อมูลปี 2557 พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีสถานีตำรวจ จำนวน 1,467 สถานี โดยสถานีตำรวจที่มีสัดส่วนคดีต่อพนักงานสอบสวน (มากกว่าค่าเฉลี่ย) มีจำนวนถึง 514 สถานี มีพนักงานสอบสวน 3,728 คน มีจำนวนคดีรวม 439,459 คดี (เป็นสำนวน 399,723 คดี โใบแดง 158,942 คดี) แต่ในขณะที่สถานีตำรวจที่มีสัดส่วนคดีต่อพนักงานสอบสวน (น้อยกว่าค่าเฉลี่ย) มีจำนวน 953 สถานี มีพนักงานสอบสวน 5,793 คน มีจำนวนคดีรวม 260,694 คดี (เป็นสำนวน 235,660 คดี โใบแดง 100,136 คดี)

(5) เงินค่าใช้จ่ายในการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา มีไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ระเบียบการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เบิกค่าใช้จ่ายได้น้อยกว่าตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษและวิธีการเบิกจ่ายเงินทดรองจ่าย (กรมสอบสวนคดีพิเศษ) แตกต่างอย่างมาก ดังนี้

พนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. 2534

- อัตราการจ่าย : 1 คดี ได้ค่าใช้จ่ายทำสำนวนสูงสุดไม่เกิน 1,500 บาท

2) เงินกองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวน

- บุคคลภายนอกผู้ให้ข่าวสาร ทำให้จับกุมผู้ต้องหา ไม่เกิน 20,000 บาท

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และวิธีการเบิกจ่ายเงินทดรองจ่าย พ.ศ. 2548 (ตาม พ.ร.บ. การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547)

- อัตราการจ่าย : 1 คดี ได้ค่าใช้จ่ายทำสำนวนสูงสุด ไม่เกิน 2,000,000 บาท

(6) เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงานสอบสวน จากข้อมูลพบว่า ปัจจุบันเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงานสอบสวน ต่ำกว่าพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ ปรากฏตามตารางดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.)	กรมสอบสวนคดีพิเศษ
พนักงานสอบสวน เดือนละ 12,000 บาท (เทียบเท่ารองสารวัตร)	
พนักงานสอบสวน เดือนละ 14,700 บาท	ระดับ 6 เดือนละ 20,000 บาท
ผู้ชำนาญการ (เทียบเท่าสารวัตร)	ระดับ 7 เดือนละ 30,000 บาท
พนักงานสอบสวน เดือนละ 17,300 บาท	
ผู้ชำนาญการพิเศษ (เทียบเท่ารองผู้กำกับการ)	ระดับ 8 เดือนละ 35,000 บาท
พนักงานสอบสวน เดือนละ 20,800 บาท	
ผู้ทรงคุณวุฒิ (เทียบเท่าผู้กำกับการ)	ระดับ 9 เดือนละ 41,000 บาท
พนักงานสอบสวน เดือนละ 25,000 บาท	
ผู้เชี่ยวชาญ (เทียบเท่ารองผู้บังคับการ)	ระดับ 10 เดือนละ 42,000 บาท
พนักงานสอบสวน เดือนละ 30,000 บาท	
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (เทียบเท่าผู้บังคับการ)	

(7) ขาดแผนและงบประมาณในการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้กับพนักงานสอบสวน ขาดการทบทวนความรู้ และติดตามตัวบทกฎหมายหรือคำสั่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้พนักงานสอบสวนแต่ละคน ต้องชวนช่วยหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่มารับหน้าที่ใหม่ อาจมีความรู้ไม่เพียงพอ ขาดประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีผลต่อการทำสำนวนการสอบสวนอาจไม่ครอบคลุมทุกประเด็น ส่งผลให้เกิดความเครียดเมื่อเจอปัญหาจากการทำสำนวนการสอบสวนโดยในที่สุดทำให้ทำการสอบสวนเสร็จ ไม่ทันตามกำหนด

(8) ขาดกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงขั้นตอนการทำงานของพนักงานสอบสวน ตั้งแต่การรับแจ้งความ การทำสำนวน การแจ้งความคืบหน้าทางคดีให้ผู้เสียหายทราบ ตลอดจนการรับคำขอตามพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ตามนัยหนังสือ ตร. ด่วนที่สุด ที่ 0011.24/817 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2558 เรื่อง “แนวทางปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544” ซึ่งจำเป็นต้องมีการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและได้รับความช่วยเหลือได้อย่างครบถ้วน

1.2 วิธีการปฏิรูป

จากสภาพและสาเหตุของปัญหาดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นต้องปรับปรุงระบบงานบริการประชาชนในการรับแจ้งความและสอบสวนด้วยการแก้ไขปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ปรับระบบการทำงานให้งานสืบสวนและสอบสวนสามารถทำงานควบคู่กันไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยจัดให้ทำงานอยู่ในชุดเดียวกัน การทบทวนแนวทางการสร้างความก้าวหน้าในสายงานสอบสวน มีการพัฒนาให้พนักงานสอบสวน มีความเป็นมืออาชีพ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการให้บริการประชาชน เป็นต้น ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะส่งผลให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรมอย่างแท้จริงโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 ปรับระบบการเข้าเวรของพนักงานสอบสวน (เวร) ประจำสถานีตำรวจ จากเดิมเข้าเวรเดียวเป็นเข้าเวรเป็นชุดพนักงานสอบสวนแบบบูรณาการ จากสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการแยกงานสืบสวนสอบสวนออกจากกันและการจัดพนักงานสอบสวนเข้าเวรแต่เพียงลำพัง (เวรเดียว) ดังกล่าวนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สามารถดำเนินการได้ คือ การจัดให้พนักงานสอบสวนเข้าเวรเป็นชุดพนักงานสอบสวนแบบบูรณาการ ซึ่งในทีมงานจะประกอบไปด้วย พนักงานสอบสวนหัวหน้าชุด พนักงานสอบสวนลูกทีม ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายนิติวิทยาศาสตร์ ฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายธุรการ เป็นต้น โดยทั้งหมดจะเป็นทีมงานเข้าเวรรับผิดชอบคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละผลัดร่วมกันทั้งทีม จะต้องรับผิดชอบในการระงับเหตุเบื้องต้นเมื่อรับแจ้งเหตุ ต้องออกไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ สืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในคดีที่รับผิดชอบและติดตามความคืบหน้าผลของคดีที่ส่งสำนวนให้อัยการพิจารณาแล้ว ซึ่งรูปแบบการแบ่งมอบงานเป็นทีมงานนั้น เป็นระบบที่ใช้งานได้ผลดี และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ใช้ระบบนี้มานานแล้วเมื่อเกิดคดีสำคัญ ๆ เป็นที่นำสนใจของประชาชน เช่น คดีระเบิดที่บริเวณแยกราชประสงค์ คดีเกาะเต่า ฯลฯ จึงสมควรจำลองระบบนี้มาใช้ในสถานีตำรวจเพื่อให้การดำเนินการสืบสวน สอบสวน ระงับเหตุ และติดตามจับกุมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การจัดทีมของแต่ละสถานีตำรวจสามารถอ่อนตัวปรับไปตามสภาพปริมาณงาน ปริมาณกำลังพลของแต่ละสถานีตำรวจได้

ปัจจุบันสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ได้นำระบบการจัดชุดพนักงานสอบสวน ไปทดลองใช้แล้ว โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการวิจัยและประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวร่วมกับ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรากฏตามรายงานการวิจัย เรื่อง “ความเชื่อมั่นของผู้เสียหายที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนประจำปีบัญชี 2557” โดยการสำรวจ ข้อมูลจากประชาชนที่ได้รับบริการจากพนักงานสอบสวน (เวร) ประจำสถานีตำรวจ พบว่าสถานีตำรวจภูธร เมืองนครสวรรค์ ได้รับความพึงพอใจและเชื่อมั่นสูงสุด คือ มีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 90.3

1.2.2 ทบทวน แก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง กับการสอบสวน เนื่องจากปัจจุบันพบว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับ งานสอบสวนมีอยู่จำนวนมาก และบางฉบับมีการประกาศใช้มาเป็นระยะเวลานาน ไม่สามารถนำไปปรับใช้ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเห็นควรต้องทบทวน แก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการค้นคว้าและใช้งานเพื่อความสะดวกและความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ของพนักงานสอบสวน

1.2.3 ทบทวนและปรับปรุง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทน การสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. 2534 เนื่องจากปัจจุบัน การเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบสวนคดีอาญา ตามระเบียบดังกล่าว ยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง อีกทั้งบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานานแล้ว กล่าวได้ว่าอัตรา การจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบสวนคดีอาญาไม่เป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงเห็นควรให้มีการทบทวน ปรับปรุงระเบียบดังกล่าวเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงานสอบสวนและ สามารถทำการสอบสวนคดีอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 ทบทวนและปรับปรุง ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเงินเพิ่มเป็นกรณีพิเศษสำหรับตำแหน่ง พนักงานสอบสวน พ.ศ. 2553 ปัจจุบัน เงินเพิ่มเป็นกรณีพิเศษสำหรับตำแหน่งพนักงานสอบสวน เมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่ายังมีความแตกต่างกัน จึงเห็นควรปรับเพิ่มเงินดังกล่าวให้พนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สามารถดำรงตนอยู่ในความ ยุติธรรมได้อย่างมีเกียรติ

1.2.5 ทบทวนหลักเกณฑ์ในการกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายงานสอบสวน ให้เติบโตตามความเหมาะสมกับลักษณะงานที่มีความเป็น “วิชาชีพ” ปัจจุบัน พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อตนเองว่าถูกปิดกั้นความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานจากผู้บังคับบัญชา อีกทั้งสำนักงานตำรวจ แห่งชาติไม่ได้กำหนดเส้นทางความเจริญเติบโตในสายงานสอบสวนให้มีความชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ที่จะทำ ให้พนักงานสอบสวนเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าจะมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน จึงทำให้พนักงานสอบสวน พยายามที่จะเลิงานสอบสวน และขอย้ายไปดำรงตำแหน่งในสายงานอื่นแทน เพราะเห็นว่าสายงานอื่น ๆ มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่า จึงเห็นสมควรต้องทบทวนหลักเกณฑ์ในการกำหนดเส้นทาง ความก้าวหน้าในสายงานสอบสวนให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่มีความเป็น “วิชาชีพ” และได้รับความเป็นธรรม เช่นเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานอื่น ๆ

1.2.6 จัดทำแผนพัฒนาบุคคลให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม การที่พนักงานสอบสวนได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมจะทำให้พนักงานสอบสวนสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณและจัดทำแผนการพัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่อง

1.2.7 ขยายงานนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ เพื่อสนับสนุนงานสอบสวนให้ครอบคลุมทั่วประเทศและเพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้น งานนิติวิทยาศาสตร์ เป็นงานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติพื้นที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน การตรวจสถานที่เกิดเหตุ งานตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล งานตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันระบบงานนิติวิทยาศาสตร์มีเทคโนโลยีและองค์ความรู้เพียงพอที่จะใช้เป็นหลักฐานยืนยันทางวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมได้ เพียงแต่สมควรได้รับการขยายหน่วยงานไปยังพื้นที่ในภูมิภาค ให้เพียงพอและครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อสามารถสนับสนุนหน่วยปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

1.2.8 นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเรียกว่า ระบบ “CRIMES” (Criminal Record Information Management Enterprise System) และ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราว (Electronic Monitoring : EM) มาใช้ในการปฏิบัติงานสอบสวนและให้บริการประชาชน เพื่อให้เกิดความรวดเร็วต่อเนื่องเป็นธรรมตรวจสอบได้และครอบคลุมอยู่ในทุกสถานีตำรวจทั่วประเทศ โดยการวางระบบจัดตั้ง “โรงพักอิเล็กทรอนิกส์”

1.2.9 จัดให้มีการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวน โดยนำแนวคิด “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice)” มาใช้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือเหยื่ออาชญากรรม ผู้กระทำผิดและชุมชน

ตามแนวทางการปฏิรูปกิจการตำรวจดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการตำรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าทั้ง 9 เรื่อง จำเป็นต้องดำเนินการขับเคลื่อนควบคู่กันไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันทุกเรื่อง

1.3 แนวทางการแก้ไขปัญหา

คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมพิจารณาแล้ว เห็นว่าแนวทางการปฏิรูป “ระบบงานบริการประชาชนในการรับแจ้งความและสอบสวน” นั้นสามารถดำเนินการได้โดยทันทีและไม่กระทบกับภาระงบประมาณ กล่าวคือ ปรับระบบการเข้าเวรของพนักงานสอบสวน (เวร) ประจำสถานีตำรวจ จากเดิมเข้าเวรเดี่ยวเป็นเข้าเวรเป็นชุดพนักงานสอบสวนแบบบูรณาการ ตามวิธีการปฏิรูป ข้อ 1. และการทบทวน แก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน ตามวิธีการปฏิรูป ข้อ 2. ทั้งนี้ วิธีการปฏิรูปในเรื่องดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแผนการพัฒนาระบบงานสอบสวนคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตาม “คำสั่ง ตร.ที่ 628/2558

ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบงานสอบสวนคดีอาญา” และ “คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบงานสอบสวนคดีอาญา ที่ 1/2559 ลงวันที่ 5 มกราคม 2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการย่อย ด้านระบบการทำงานบนสถานีตำรวจ” เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยแล้ว ทั้งนี้ คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจะเข้าร่วมดำเนินการกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนการปฏิรูประบบงานบริการประชาชนในการรับแจ้งความและสอบสวนให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการขับเคลื่อน เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเข้าเวรของพนักงานสอบสวน (เวร) ประจำสถานีตำรวจ นั้น มีดังนี้

1.3.1 จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดชุดพนักงานสอบสวนแบบบูรณาการให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่จะต้องรับผิดชอบ ซึ่งในแต่ละชุดจะต้องประกอบด้วยฝ่ายสอบสวน ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายธุรการ ฝ่ายจราจรและฝ่ายนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

1.3.2 ให้แต่ละกองบัญชาการรับผิดชอบสำรวจข้อมูลสถิติคดีของแต่ละสถานีตำรวจ และคำนวณความต้องการอัตรากำลังพลที่เหมาะสมกับปริมาณงานของแต่ละสถานีตำรวจตามเกณฑ์ที่ ตร.กำหนด

1.3.3 ให้แต่ละกองบัญชาการปรับแก้กำลังพลภายในหน่วยของตนเอง จัดสรรให้แต่ละสถานีตำรวจ ตามความต้องการอัตรากำลังพลของแต่ละสถานี กรณีมีกำลังพลเกินกว่าปริมาณงานให้ส่งยอดคืน ตร. ส่วนกรณีมีกำลังพลไม่เพียงพอให้ร้องขอสนับสนุนจาก ตร.

1.3.4 จัดสถานที่ในส่วนของห้องรับแจ้งความให้มีความเหมาะสม สะดวกต่อประชาชน และต่อการทำงานของชุดพนักงานสอบสวนแบบบูรณาการ

1.3.5 จัดทำแนวทางและวิธีปฏิบัติงานแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการทำงาน

1.3.6 ประชุมสัมมนา “ปรับเปลี่ยนทัศนคติ” เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เพื่อร่วมกันขจัดปัญหาความไม่พึงพอใจของประชาชน

1.3.7 กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานของพนักงานสอบสวนว่าจะทำการสอบสวน สอบปากคำได้อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมและเป็นกลาง และได้รับการบริการในการอำนวยความสะดวกทางอาญา ในเบื้องต้นอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม

1.4.2 ผู้เสียหายได้พบกับพนักงานสอบสวนหัวหน้าชุด ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ ส่งผลให้สามารถดำเนินการสอบสวนได้อย่างเป็นขั้นตอน ครบถ้วน เมื่อเดินทางมาติดตามเรื่องหรือคดี สามารถปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะหรือเสนอข้อมูล ประเด็นต่อหัวหน้าชุดสอบสวนหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งทำการสอบสวนร่วมได้ เนื่องจากทราบข้อมูลหรือประเด็นของสำนวนการสอบสวนเช่นเดียวกัน

1.4.3 พนักงานสอบสวนรับผิดชอบคดี ทำงานในลักษณะเป็นทีม ทำให้การร้องทุกข์ดำเนินคดีเป็นไปอย่างครบถ้วน มีระบบและถูกข้อหา กรณีมีพนักงานสอบสวนหลายคน หัวหน้าชุดสามารถส่งมอบหมาย ให้พนักงานสอบสวนแต่ละคนแยกทำงานได้ และสามารถแยกการให้บริการต่อผู้เสียหายในแต่ละคดีได้พร้อม ๆ กันหลายคดีส่งผลให้ผู้เสียหายหรือพยานไม่เสียเวลานาน

1.4.4 การพิจารณาสำนวนการสอบสวนทำเป็นทีม มีการปรึกษาหารือกัน ส่งผลให้มีความรัดกุมยิ่งขึ้น พนักงานสอบสวนมีการตัดสินใจที่ดี ภายใต้อาณัติเห็นชอบร่วมกันในทีม อีกทั้งการสอบสวนร่วมกันหลายคน ทำให้เกิดความโปร่งใส รวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม

1.4.5 พนักงานสอบสวนหัวหน้าชุด สามารถบริหารมอบหมายการทำสำนวนการสอบสวนให้กับ ลูกชุดของตนไปดำเนินการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้สามารถทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นตามกำหนด มีระบบตรวจสอบการทำสำนวนการสอบสวนให้เป็นไปตามระเบียบ แม้ว่าพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบคดีย้ายไปดำรงตำแหน่งใหม่ พนักงานสอบสวนหัวหน้าชุดหรือพนักงานสอบสวนร่วม สามารถทำสำนวนการสอบสวนต่อไปได้

1.4.6 พนักงานสอบสวนที่มีที่ปรึกษาในการทำงาน มีพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ถ่ายทอด การทำสำนวนการสอบสวนได้อย่างถูกต้อง และทำให้พนักงานสอบสวนไม่รู้สึกเครียด เนื่องจากมีที่ปรึกษาในการทำงานหลาย ๆ ด้าน

2. การวางแนวทางมาตรฐานการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2560, น. 39-44)

2.1 แผนการปฏิรูป

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรขนาดใหญ่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีอำนาจหน้าที่กว้างขวาง ตั้งแต่การรักษาความปลอดภัยองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การที่ข้าราชการตำรวจ มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจึงทำให้เข้าไปมีบทบาทกับวิถีชีวิตประชาชนทุกระดับ และการที่ตำรวจเข้าไปมีบทบาทกับวิถีชีวิตของประชาชนนี้เองทำให้เกิดการแทรกแซงจากผู้มีอำนาจที่อาศัยตำรวจเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในด้านต่าง ๆ

2.1.1 สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

สาเหตุปัญหาประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ คือ กฎเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ ที่ยังเป็นช่องทางให้ผู้มีอำนาจสามารถเบี่ยงเบนไปจากหลักการเพื่อตอบสนองความต้องการตัวบุคคลของผู้มีอำนาจ ตลอดจนยังเปิดช่องทางให้สามารถใช้ดุลยพินิจพิจารณาได้อย่างไม่เป็นธรรม เป็นช่องทางในการวิ่งเต้นได้ ที่ผ่านมามีความพยายามแก้ไขปัญหาในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจที่เกิดขึ้นแต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จอำนาจในการคัดเลือกแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ

พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 44/2558 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2558 ดังนี้

(1) การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติคัดเลือกรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งจเรตำรวจแห่งชาติหรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแล้วเสนอ ก.ต.ช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(2) การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่ง จเรตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ และผู้บังคับการ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติคัดเลือกรายชื่อข้าราชการตำรวจเสนอ ก.ตร. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(3) การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บังคับการลงมา ในสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้แต่งตั้ง ส่วนในกองบัญชาการที่มีได้สังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติให้ผู้บัญชาการเป็นผู้แต่งตั้ง

ในกรณีเป็นการแต่งตั้งจากส่วนราชการหนึ่งไปอีกส่วนราชการหนึ่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องทำความตกลงกันแล้วให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้บัญชาการที่ประสงค์จะแต่งตั้งเป็นผู้แต่งตั้งสำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็นไปตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรถึงจเรตำรวจแห่งชาติและรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2549 ทั้งนี้ การคัดเลือกแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น การพิจารณาจัดลำดับผู้เหมาะสมในการเลื่อนตำแหน่งนั้น จะพิจารณาโดยนำประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ลำดับอาวุโสในการรักษาราชการแทนมาเป็นหลัก และนำประวัติการรับราชการ ผลการปฏิบัติงาน ความประพฤติ และความรู้ความสามารถประกอบการพิจารณาจากผลการศึกษาระบบการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ สรุปได้ว่า กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ ระดับสารวัตร ถึง จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2549 มีลักษณะของการใช้ดุลยพินิจสูง อีกทั้งผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งทั้งที่เป็นบุคคลและคณะบุคคลมีข้อจำกัดในการพิจารณาเพื่อให้เป็นไปตามกฎ ก.ตร.ฯ อย่างเที่ยงธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ ลดการแทรกแซงจากผู้มีอำนาจทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันจะเป็นการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีต่อผู้ที่ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน ต้องมีการปฏิรูปโดยปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบให้มีความเหมาะสมชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดความเป็นธรรม ลดการใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรม เพื่อเป็นหลักประกันการทำงานของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อก่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนต่อไป

2.2 วิธีการปฏิรูป

การจะทำให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจจะต้องมีความเป็นธรรม โดยคำนึงถึงอาวุโส ผลการปฏิบัติงาน ความรู้ ความสามารถ และมีการวางตัวข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับงาน ท้ายที่สุด ก็จะส่งผลให้ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่มีขวัญกำลังใจที่ดีสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรักษา ความสงบสุขในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามไปด้วย การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่โปร่งใสเป็นธรรม จะทำให้ข้าราชการตำรวจสามารถเจริญเติบโตได้ด้วยผลการปฏิบัติงาน ไม่ต้องวิ่งเต้นหาใครมาสนับสนุน จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานให้กับประชาชนได้อย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการ ตำรวจเป็นไปด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ เป็นหลักประกันความมั่นคงในการทำหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมีการเสนอแนวทางการปฏิรูปเพื่อวางมาตรฐานแนวทางในการแต่งตั้งโยกย้าย ข้าราชการตำรวจ ดังนี้

2.2.1 วิธีการ และขั้นตอนในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ การคัดเลือก หรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ให้ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยทุกคนเป็นกรรมการ และให้ผู้มีอำนาจคัดเลือกหรือแต่งตั้ง ดำเนินการคัดเลือกหรือ แต่งตั้งตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ ให้มีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจปีละหนึ่งครั้ง เรียกว่า “วาระประจำปี” โดยการคัดเลือกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับผู้บังคับการ ถึง จเรตำรวจแห่งชาติและ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 31 สิงหาคม ของทุกปี สำหรับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร ถึงรองผู้บังคับการ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดช่วงระยะเวลา ดำเนินการแต่ละระดับ โดยให้แล้วเสร็จภายใน 30 พฤศจิกายนของทุกปี การคัดเลือกหรือแต่งตั้งนอกวาระ ประจำปีจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างแท้จริงและไม่อาจรอวาระประจำปีได้ โดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร. ก่อน การคัดเลือกหรือแต่งตั้งที่ได้เริ่มดำเนินการแต่ไม่แล้วเสร็จภายในเวลา ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเสนอ ก.ตร. เพื่อขอรับความเห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการดำเนินการ ได้ไม่เกิน 30 วัน

2.2.2 การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการ ตำรวจเพื่อเลื่อนตำแหน่งให้พิจารณาโดยยึดอาวุโส ประกอบความรู้ ความสามารถ และความประพฤติ โดยการ เกลื่อนำหน้าระหว่างความอาวุโสกับความรู้ ความสามารถและความประพฤติ เท่า ๆ กัน และเพื่อกระตุ้น ให้ข้าราชการตำรวจ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็งและซื่อสัตย์สุจริต จึงเห็นสมควรให้มีการเพิ่ม หรือลดลำดับอาวุโสในบัญชีอาวุโสได้ตามผลการปฏิบัติงานและการประพฤติตน ผู้ที่ไม่สนใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ถึงแม้จะมีลำดับอาวุโสสูงก็อาจไม่ได้รับการแต่งตั้ง เพราะอาจถูกผู้ที่มีลำดับอาวุโสต่ำกว่า แข่งลำดับอาวุโสได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การเพิ่มลดอาวุโส มีดังนี้

(1) หลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อเพิ่มลำดับอาวุโสการแต่งตั้ง ให้มีการประเมินความรู้ ความสามารถ และความประพฤติของข้าราชการตำรวจ โดยให้หน่วยระดับกองบัญชาการเป็นผู้พิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อใช้ในการให้คะแนน การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในแต่ละระดับ

เพื่อใช้ในการเพิ่มลำดับในบัญชีอาวุโส ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์ให้เริ่มตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และดำเนินการโดยเปิดเผยในรูปคณะกรรมการ มีหัวหน้าหน่วยเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยทุกคนเป็นกรรมการ โดยหลักเกณฑ์ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร.

การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อใช้ในการให้คะแนนการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจให้พิจารณาจากหน้าที่ การงานของเจ้าหน้าที่ ลักษณะงาน และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน สำหรับหน่วยส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะต้องกำหนดให้ส่วนราชการใกล้เคียงและภาคประชาชน เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด, กต.ตร.สถานี ฯลฯ เป็นต้น มีส่วนร่วมในการพิจารณาโดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้นำเสนอ ก.ตร. ให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นและประกาศให้ข้าราชการตำรวจในหน่วยทราบทั่วกันก่อนเริ่มการประเมินเพื่อใช้ในการแต่งตั้งปีถัดไป โดยต้องกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจน

ผลการประเมินจะต้องประกาศให้ทราบโดยทั่วกันอย่างเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ และเปิดช่องทางให้สามารถอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้ ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนการประเมินสูงสุดร้อยละยี่สิบของจำนวนข้าราชการตำรวจในแต่ละระดับของหน่วยได้รับรางวัลด้วยการบวกเพิ่มระยะเวลาการครองตำแหน่งหนึ่งปี ระยะเวลาการครองตำแหน่งที่เพิ่มขึ้นนี้ ให้ใช้สำหรับประกอบการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญได้

ทั้งนี้ ให้ ก.ตร. สามารถพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่จะได้รับการเพิ่มระยะเวลาการครองตำแหน่งนอกเหนือจากหลักเกณฑ์การเพิ่มหรือลดระยะเวลาการครองตำแหน่งตามที่หน่วยกำหนดได้

(2) หลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลดลำดับอาวุโสในการแต่งตั้ง

ข้าราชการตำรวจจะถูกลดระยะเวลาการครองตำแหน่งในการพิจารณาจัดทำบัญชีอาวุโส ประกอบด้วย ความสามารถและความประพฤติ จำนวนหนึ่งปี กรณีถูกลงโทษทางวินัยตามมาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 สูงกว่าภาคทัณฑ์ ทั้งนี้ การถูกลงโทษดังกล่าวเกิดจากความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่หรือความประพฤติส่วนตัว โดยมีได้สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบกฎหมาย

กรณีที่มีปัญหาการพิจารณาว่าการถูกลงโทษทางวินัยสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบ กฎหมายหรือไม่ ให้เสนอ ก.ตร. พิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ ก.ตร. ให้เป็นที่ยุติ การลดระยะเวลาการครองตำแหน่งนั้น ใช้เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเท่านั้น มิให้นำไปใช้ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย

(3) การจัดทำบัญชีอาวุโส ประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ และความประพฤติ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งนำผลการเพิ่มอาวุโสตามข้อ 2.2.1 และการลดอาวุโสตาม ข้อ 2.2.2 ไปปรับปรุงแก้ไขในบัญชีอาวุโส ด้วยการบวกเพิ่มหรือลดระยะเวลาการครองตำแหน่งจำนวนหนึ่งปี จากนั้นจึงจัดทำบัญชีเรียงลำดับอาวุโสใหม่ เรียกว่าบัญชีอาวุโสประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ และความประพฤติ ระยะเวลา

การครองตำแหน่งที่ได้รับการบวกเพิ่มในแต่ละระดับตำแหน่งให้สะสมไว้ใช้ได้จนกว่าจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

(4) หลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในแต่ละระดับ การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาจากผู้ที่มิคุณสมบัติทั่วไปครบถ้วนและมีศักยภาพระยะเวลาการครองตำแหน่งในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. โดยใช้ระยะเวลาการครองตำแหน่งตามปกติที่ยังไม่ได้บวกเพิ่มและให้พิจารณาแต่งตั้ง ดังนี้

(4.1) ข้าราชการตำรวจที่จะคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้พิจารณาเรียงลำดับตามบัญชีอาวุโสในการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ (ตามประกาศ คสช.ที่ 89/2557 ลงวันที่ 10 ก.ค.2557)

(4.2) ข้าราชการตำรวจที่จะคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปถึงผู้บัญชาการ จำนวนร้อยละเจ็ดสิบของจำนวนตำแหน่งว่างของแต่ละระดับตำแหน่งให้แต่งตั้งเรียงตามลำดับบัญชีอาวุโสประกอบความรู้ ความสามารถ และความประพฤติ ห้ามข้ามลำดับ เว้นแต่เป็นเหตุสุดวิสัย อย่างแท้จริงเท่านั้น สำหรับตำแหน่งที่เหลืออีกจำนวนร้อยละสามสิบของจำนวนตำแหน่งว่างของแต่ละระดับตำแหน่ง ผู้มีอำนาจสามารถพิจารณาแต่งตั้งจากผู้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งข้ามลำดับตาม บัญชีอาวุโสประกอบความรู้ ความสามารถ และความประพฤติได้ โดยต้องสามารถแสดงผลในการแต่งตั้งได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมว่าผู้ได้รับการแต่งตั้งมีความรู้เหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งมากกว่าลำดับที่สูงกว่าตามบัญชีอาวุโสประกอบความรู้ ความสามารถ และความประพฤติอย่างไร

การพิจารณาแต่งตั้งข้ามลำดับตามความใน (1) และ (2) ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร. นอกจากนี้ สำหรับการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตั้งแต่ระดับ รองผู้บังคับการลงมาให้แต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยที่จะได้รับการแต่งตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี เว้นแต่เป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นายเวร ผู้ช่วยนายเวร หรือนายตำรวจราชสำนักประจำ

2.2.3 การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจโยกย้ายสับเปลี่ยนหมุนเวียนในระดับเดียวกัน การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจสับเปลี่ยนหมุนเวียนในระดับตำแหน่งเท่าเดิมตั้งแต่ระดับ สารวัตร ถึง รองผู้บัญชาการสามารถกระทำได้เมื่อผู้นั้นดำรงตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งครั้งสุดท้ายมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี เว้นแต่

(1) ข้าราชการตำรวจสมัครใจขอรับการแต่งตั้ง

(2) เป็นกรณีฉุกเฉินทางโทษทางวินัยสูงกว่าภาคทัณฑ์ หรือต้องหาคดีอาญาและศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำผิด

(3) เป็นการแต่งตั้งให้พ้นจากตำแหน่งเดิมที่ถูกยกเลิก หรือถูกตัดโอนไปให้ส่วนราชการอื่น

(4) เป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายเวร ผู้ช่วยนายเวร นายตำรวจราชสำนักประจำ หรือเป็นการแต่งตั้งนายเวร ผู้ช่วยนายเวร อันเนื่องมาจากผู้บังคับบัญชาได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพ หรือนายตำรวจราชสำนักประจำ ไปดำรงตำแหน่งอื่น

2.2.4 การกำหนดระดับของกองบัญชาการ กองบังคับการและสถานีตำรวจ เพื่อใช้ในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ

นอกจากการเพิ่มลดลำดับอาวุโสในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การกำหนดระดับของกองบัญชาการ กองบังคับการ และสถานีตำรวจ เพื่อให้การเจริญเติบโตในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีการเรียนรู้งานจากหน่วยงานที่มีปริมาณงานน้อยก่อนเพื่อสั่งสมประสบการณ์การทำงานก่อนไปทำงานในหน่วยที่มีปริมาณงานมาก และเป็นการลดปัญหาการวิ่งเต้นเพื่อไปดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยกำหนดระดับชั้นของหน่วย ดังนี้

(1) ให้กำหนดตำแหน่งผู้บัญชาการสำหรับการแต่งตั้งเป็นสองระดับ

(1.1) ผู้บัญชาการที่มีหน่วยบริหาร เช่น ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เป็นต้น และ

(1.2) ผู้บัญชาการไม่มีหน่วยบริหาร เช่น จเรตำรวจ (สบ 8) ผู้บัญชาการประจำสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

(2) ให้หน่วยส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพื้นที่ กำหนดระดับของหน่วยงานระดับกองบังคับการและสถานีตำรวจเพื่อใช้ในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ดังนี้

(2.1) กำหนดระดับของหน่วยงานระดับกองบังคับการเป็นสองระดับ ได้แก่ กองบังคับการระดับหนึ่ง และกองบังคับการระดับสอง ในปริมาณร้อยละห้าสิบของหน่วยงานระดับกองบังคับการ โดยพิจารณาจากปริมาณงานและคุณภาพงาน

(2.2) กำหนดระดับของสถานีตำรวจระดับกองกำกับการเป็นสองระดับ ได้แก่ สถานีตำรวจระดับหนึ่ง และสถานีตำรวจระดับสอง ในปริมาณร้อยละห้าสิบของจำนวนสถานีตำรวจ โดยพิจารณาจากปริมาณงานและคุณภาพงาน

ทั้งนี้ การกำหนดระดับหน่วยงานและสถานีตำรวจให้หน่วยเสนอ ก.ตร. ให้ความเห็นชอบก่อน

2.2.5 การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเพื่อสับเปลี่ยนหมุนเวียน หรือเลื่อนลำดับ ระหว่างแต่ละระดับกองบัญชาการ และสถานีตำรวจการคัดเลือกข้าราชการตำรวจระดับผู้บัญชาการสับเปลี่ยนหมุนเวียนให้พิจารณาคัดเลือกจากระหว่างผู้บัญชาการที่มีหน่วยบริหารก่อน แล้วจึงพิจารณาจากผู้บัญชาการไม่มีหน่วยบริหารไปดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการที่มีหน่วยบริหาร

การคัดเลือกข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในระดับผู้บัญชาการให้พิจารณาคัดเลือกไปดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการไม่มีหน่วยบริหารก่อน เว้นแต่มีตำแหน่งผู้บัญชาการที่มีหน่วยบริหารว่างเพียงพอ การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในหน่วยส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานหรือสถานีตำรวจระดับสองก่อน

การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจสับเปลี่ยนหมุนเวียนในตำแหน่งเท่าเดิมในหน่วยงานหรือสถานีตำรวจระดับหนึ่ง ให้พิจารณาคัดเลือกหรือแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานหรือสถานีตำรวจระดับหนึ่งเท่านั้น เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินทางวินัยสูงกว่าภาคทัณฑ์ หรือต้องหากดีอาญาและศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำผิด

2.2.6 การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหรือหน่วยที่มีอำนาจสอบสวนสำหรับการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหรือหน่วยที่มีอำนาจสอบสวน นอกจากต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการข้างต้นตามที่กล่าวไปแล้วนั้น ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจในหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหรือหน่วยที่มีอำนาจสอบสวน นอกจากต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งแล้ว ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งในสายงานสอบสวนและผ่านการทำสำนวนการสอบสวนไม่น้อยกว่า 280 สำนวน (ไม่รวมคดีศาลแขวงที่ผู้ต้องหาไร้สารภาพ) และดำรงตำแหน่งในสายงานสอบสวนไม่น้อยกว่า 4 ปี

(2) การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการและผู้บังคับการในหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหรือหน่วยอื่นที่มีอำนาจสอบสวนต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในคุณสมบัติผู้กำกับการสถานีตำรวจด้วย

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งหรือโยกย้ายอย่างเป็นธรรมถือเป็นส่วนหนึ่งของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ทำให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมามีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนโดยรวม เพราะไม่ต้องพึ่งพาผู้มีอำนาจทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงจำเป็นต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ข้าราชการตำรวจโดยทำให้การแต่งตั้งโยกย้ายมีความเป็นธรรมและมีการวางตัวผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด การกำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งให้มีความชัดเจนแน่นอน ลดการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการแต่งตั้ง ในลักษณะข้างต้นจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในการเจริญเติบโตในการรับราชการของข้าราชการตำรวจตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้กับข้าราชการตำรวจโดยทั่วไป อันจะส่งผลดีต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม ถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการปฏิรูปกิจการตำรวจเป็นอย่างยิ่ง

การบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบัน

นับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป มีสภาผู้แทนราษฎรและมีการจัดตั้งรัฐบาล นายกรัฐมนตรีได้เข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งรัฐบาลต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ออกกฎหมายหรือระเบียบที่มีข้อความหรือสอดคล้องกับรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติได้ออกคำสั่งที่ 9/2562 เรื่องการยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บางฉบับที่หมดความจำเป็น ลงวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 98/2557 เรื่องหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ลงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 แล้ว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกกฎหมาย กฎ หรือระเบียบ

ที่มีหลักการหรือข้อความสอดคล้องกันในรูปแบบปกติ และกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31 (2) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 32 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 44/2558 เรื่องการแก้ไข ปัญหาการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ลงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 88/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติลงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ประกอบ กับมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ 7/2562 เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2562 จึงออกกฎ ก.ตร. ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

“ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 4 แห่งกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2561 ของคานินยาม “ลำดับอาวุโส” และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ลำดับอาวุโส” หมายความว่า การจัดลำดับอาวุโส เพื่อใช้ในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ซึ่งเป็นไปตามกฎ ก.ตร. นี้”

“ข้อ 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 9/1 ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2561

“ข้อ 9/1 เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกหรือแต่งตั้ง ให้จัดลำดับอาวุโส ดังต่อไปนี้

(1) ผู้มียศสูงกว่า (ไม่รวมถึงยศที่ได้รับจากการแต่งตั้งเป็นกรณีพิเศษ) เป็นผู้มีลำดับอาวุโส สูงกว่า

(2) ถ้ามียศเท่ากัน ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับนั้นในกรมตำรวจและสำนักงานตำรวจ แห่งชาตินานกว่า เป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า

(3) ถ้าดำรงตำแหน่งตาม (2) นานเท่ากัน ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับถัดลงไปนานกว่า ตามลำดับจนถึงตำแหน่งระดับรองสารวัตร เป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า

ตำแหน่งถัดลงไปให้หมายความรวมถึงตำแหน่งระดับผู้ช่วยผู้บัญชาการและสารวัตรใหญ่ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 ด้วย

(4) ถ้าดำรงตำแหน่งระดับถัดลงไปตาม (3) นานเท่ากัน ให้ผู้ที่มีระยะเวลาการดำรง ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตรนานกว่า เป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า

(5) ถ้ามีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งชั้นสัญญาบัตรนานเท่ากัน ให้ผู้ที่มีอายุมากกว่า เป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า

สำหรับข้าราชการตำรวจที่ถูกประจำหรือสำรองราชการในระดับตำแหน่งใดให้ถือว่ายังคงดำรง ตำแหน่งระดับนั้นตลอดระยะเวลาที่ประจำหรือสำรองราชการระยะเวลาการดำรงตำแหน่งให้หมายความ รวมถึงระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นทวีคูณของข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการ รับรองจากคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์การนับระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นทวีคูณของข้าราชการตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ในระดับตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย”

หลักเกณฑ์การแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักอาวุโส

นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 260 วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คณะรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ใช้หลักเกณฑ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักอาวุโสนี้ ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2561 เป็นต้นไป

ข้อ 2 การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจให้ดำเนินการตามหลักอาวุโสซึ่งหมายความว่า ข้าราชการตำรวจผู้มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของข้าราชการตำรวจในแต่ละระดับ (อายุงานในแต่ละระดับ) ที่มีความเหมาะสมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์นี้ จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในแต่ละระดับและคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ระดับตำแหน่ง	ยศ	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ในแต่ละระดับไม่น้อยกว่า
จเรตำรวจแห่งชาติ และ รองผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติเลื่อนเป็น ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ	พลตำรวจเอก	1 ปี
ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลื่อนเป็น จเรตำรวจแห่งชาติ และ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	พลตำรวจโท	1 ปี
ผู้บัญชาการ เลื่อนเป็น ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	พลตำรวจโท	1 ปี
รองผู้บัญชาการ เลื่อนเป็น ผู้บัญชาการ	พลตำรวจตรี	1 ปี
ผู้บังคับการ เลื่อนเป็น รองผู้บัญชาการ	พลตำรวจตรี	2 ปี
รองผู้บังคับการ เลื่อนเป็น ผู้บังคับการ	พันตำรวจเอก ซึ่งได้รับอัตราเงินเดือน พันตำรวจเอก (พิเศษ)	5 ปี และมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ การเลื่อนยศเป็น พลตำรวจตรี
ผู้กำกับการ เลื่อนเป็น รองผู้บังคับการ	พันตำรวจเอก	5 ปี
รองผู้กำกับการ เลื่อนเป็น ผู้กำกับการ	พันตำรวจโท	4 ปี
สารวัตร เลื่อนเป็น รองผู้กำกับการ	พันตำรวจโท	6 ปี
รองสารวัตร เลื่อนเป็น สารวัตร	ร้อยตำรวจเอก	7 ปี

ทั้งนี้ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับตำแหน่ง ระยะเวลา และคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นข้าราชการตำรวจที่อยู่ในหลักอาวุโสเดียวกันโดยให้พิจารณาข้าราชการตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เรียงลำดับอาวุโสไว้แล้วได้รับการพิจารณาเรียงตามลำดับอาวุโสร้อยละสามสิบสามของจำนวนตำแหน่งว่างในระดับเดียวกันในหลักเกณฑ์ตามข้อ 3 สำหรับข้าราชการตำรวจที่มีระดับตำแหน่ง ระยะเวลา และคุณสมบัติไม่ครบตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นข้าราชการตำรวจที่ไม่อยู่ในหลักอาวุโส

ไม่ให้นำวิธีนับอาวุโสในการรักษาราชการแทนของข้าราชการตำรวจมาใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักเกณฑ์นี้

การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่อยู่ในหลักอาวุโสเดียวกันให้ไปดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกันหรือเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นให้พิจารณาโดยคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถ ตลอดจนผลงานและประโยชน์แก่ทางราชการตำรวจตามนัยแห่งมาตรา 258 ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (4) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการตำรวจได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้ายสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ในอาณัติของผู้ใดมีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่และตำแหน่งของตน

การคัดเลือกแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติคัดเลือกรายชื่อจากข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการ และรองผู้บังคับการ แล้วแต่กรณี ที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง และจะต้องเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ห้าสิบเก้าปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีเวลาราชการเหลือไม่เกินหกเดือน

ในกรณีที่เป็นการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่ม-ลดได้ในตัวเองทุกกรณีให้มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการนั้น

ข้อ 3ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจที่กำหนดไว้แล้วซึ่งใช้อยู่เดิมและไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์นี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 4 ข้าราชการตำรวจที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้ายให้ร้องทุกข์หรือร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาได้ตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจหรือบุคคลใดพบหรือทราบว่ามีกรเรียกรับ หรือกระทำด้วยประการอื่นใดอันมีการเรียกร้องผลประโยชน์แลกเปลี่ยนตอบแทนในลักษณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้แจ้งเบาะแส พฤติการณ์ และตัวบุคคลอันสามารถนำไปสู่การสืบสวนข้อเท็จจริงต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ต่อศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) กระทรวงยุติธรรม เพื่อตรวจสอบและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายโดยทางการจะรักษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งไว้เป็นความลับ

ข้อ 5 ในกรณีมีข้อสงสัยหรือปัญหาการตีความตามหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจนี้ ให้ ก.ตร. เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของ ก.ตร. ถือเป็นที่สุด แล้วรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ความคิดเห็นเรื่องการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พ.ต.อ.ภรภัทร เพ็ชรพยาบาล พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ สถานีตำรวจภูธรบางปู ประชานสหพันธ์พนักงานสอบสวนแห่งชาติ ได้กล่าว ข้อความเดิมในมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 หมวด 1 ว่าด้วยตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่งจะมีพนักงานสอบสวนคู่กับตำแหน่งรองสารวัตร (รอง สว.) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการคู่ตำแหน่งสารวัตร (สว.) พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษคู่กับรองผู้กำกับการ (รอง ผกก.) พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิคู่กับผู้กำกับการ พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญคู่กับรองผู้บังคับการ (รอง ผบค.) ซึ่งตามหลักเกณฑ์การแต่งตั้งที่ พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา ผบ.ตร. ประกาศออกมาในกฎ ก.ตร. ระบุการพิจารณาแต่งตั้งสูงขึ้นยึดหลักอาวุโส 33 เปอร์เซ็นต์ซึ่งจะรวมพนักงานสอบสวนไว้ด้วย แต่เมื่อยุบพนักงานสอบสวนออกไปก็จะหมดสิทธิ์เลื่อนขึ้นตามอาวุโส 33 เปอร์เซ็นต์ทันที การออกคำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีผลต่อขวัญกำลังใจพนักงานสอบสวนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องถูกตัดสิทธิ์จากการแต่งตั้งโยกย้าย ไม่ให้ออกมาเติบโตในสายงานหลัก แม้พนักงานสอบสวนจะพยายามทำงานเต็มที่เพื่อประชาชน แต่เมื่อขวัญกำลังใจไม่มีก็คงทำงานตามหน้าที่ด้วยใจปวดร้าว และคำสั่งนี้ทำให้การทำงานของพนักงานสอบสวน (พงส.) ย้อนกลับไปเป็นเหมือนการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 การยุบตำแหน่งพนักงานสอบสวนและลดอำนาจพนักงานสอบสวนจะทำให้พนักงานสอบสวนเหนื่อยขึ้น และยังไม่มีการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนมาทดแทน ปัจจุบันตำรวจบางคนไม่อยากทำหน้าที่นี้ ขอให้คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รับฟังความคิดเห็นให้ครบทุกฝ่าย

คณะทำงานพิจารณาการกำหนดตำแหน่งพนักงานสอบสวน ซึ่งมี พล.ต.ต.สรไกร มูลเพิ่ม คณะทำงานพิจารณาการกำหนดตำแหน่งพนักงานสอบสวน ได้ร่วมแถลงชี้แจงว่า คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามมาตรา 44 การยกเลิกตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และฉบับที่ 7 ขอยืนยันว่าไม่ใช่การลดอำนาจการทำงานของตำรวจหรือพนักงานสอบสวน แต่ทำให้ตำรวจสามารถขึ้นตำแหน่งผู้บริหารสถานีตำรวจได้ เพราะที่ผ่านมาตำแหน่งพนักงานสอบสวนเป็นการทำงานเฉพาะด้านทำให้เวลาพิจารณาเลื่อนตำแหน่งเกิดความเสียเปรียบกับตำแหน่งอื่นที่มีความเชี่ยวชาญหลายด้าน เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงยกเลิกความในมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ที่มีการกำหนดตำแหน่งดังกล่าว แต่ปรับให้เข้าสู่ตำแหน่งหลัก ตั้งแต่รองสารวัตร ถึงรองผู้กำกับการถึงแม้จะยกเลิกตำแหน่งพนักงานสอบสวน แต่เงินประจำตำแหน่งยังได้รับเหมือนเดิม ซึ่งปัจจุบันมีพนักงานสอบสวนจำนวน 10,438 คนพร้อมยืนยันว่าจะไม่กระทบกับการพิจารณาโยกย้ายข้าราชการตำรวจในสายงานสืบสวนสอบสวนที่ได้รับการประเมินไปก่อนหน้านี้ เพราะผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้พิจารณาก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะมีผลภายใน 15 วัน ขอยืนยันว่าการยกเลิกตำแหน่งพนักงานสอบสวนเป็นขั้นตอนแรกของการปฏิรูปตำรวจให้สามารถก้าวหน้าในอาชีพ และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเพื่อประโยชน์ขอประชาชน (“ปฏิรูปสีกากี สกัดสิ้นไหล พนักงานสอบสวนหรือปรากฏการ ‘สมองไหล’ จะปะทุอีก,” 2559)

ดังนั้น ในวันที่ 30 กันยายน 2562 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดสัมมนาครั้งใหญ่หัวข้อ “การพัฒนาการบริหารบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน” เพื่อแก้ปัญหาที่โดยเฉพาะ โดยมีตัวแทนพนักงานสอบสวนกว่า 300 นายจากทั่วประเทศเข้าร่วมการสัมมนา และได้แบ่งการสัมมนาเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กระบวนการสรรหาบุคลากรเพื่อทำหน้าที่พนักงานสอบสวนทุกระดับ
2. การฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานสอบสวน
3. ระบบสนับสนุนงานสอบสวนและการสร้างแรงจูงใจ
4. การหมุนเวียนพนักงานสอบสวนไปทำหน้าที่อื่น

หลังรับฟังปัญหากว่า 2 ชั่วโมงได้มอบหมายให้ พล.ต.อ.มนู เมฆหมอก รอง ผบ.ตร. ได้สรุปผลการสัมมนาและเร่งแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาการแต่งตั้งพนักงานสอบสวน ซึ่งในเวทีการสัมมนา มีความเห็นว่าให้คงแห่งพนักงานสอบสวนไว้ ซึ่งที่ประชุมสัมมนาได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว จะต้องการแก้ไขปัญหา ทั้งเรื่องคน เรื่องคุณวุฒิ เรื่องเงินค่าตอบแทน การแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วน คือ แก้ปัญหาการแต่งตั้งรอบที่ผ่านมา แต่จะพยายามเร่งดำเนินการให้เร็วที่สุด ส่วนการแก้ปัญหาระยะกลางและระยะยาว คือ จะทำอย่างไรให้ตำรวจอยากมาอยู่งานสอบสวน จะเพิ่มช่องทางการเจริญก้าวหน้า เงินค่าตอบแทน เพื่อให้พนักงานสอบสวนมีขวัญกำลังใจที่ดีขึ้น (“เร่งแก้ปัญหาพนักงานสอบสวน,” 2562)

พล.ต.อ.กฤษณะ พัฒนเจริญ รองโฆษกสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กล่าวว่า ข้อมูลสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้นมีอัตราพนักงานสอบสวนทั่วประเทศประมาณ 17,500 นาย แบ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้ชาย 11,000 นาย พนักงานสอบสวนหญิง 550 นาย มีตำแหน่งว่างประมาณ 5,000 กว่านาย การแก้ไขปัญหาพนักงานสอบสวนมีปริมาณงานมาก และการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา ผบ.ตร. ได้สั่งการไปยัง พล.ต.ท.ปิยะ อุทาโย ผู้ช่วย ผบ.ตร. ทำการศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง กำหนดกรอบการแก้ไขปัญหาในการแต่งตั้งตำรวจระดับรอง ผบก.-สว. ต้องเปิดโอกาสให้ตำรวจที่มีความประสงค์ขอย้ายกลับภูมิลำเนาหรือขอย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัด สามารถทำเรื่องสมัครใจได้แต่ต้องขึ้นอยู่กับพิจารณาตามระดับชั้นต่อไป แต่ข้าราชการตำรวจที่สามารถไปดำรงตำแหน่งหน้าที่พนักงานสอบสวน โดยจะพิจารณาจากบุคคลที่จบจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (นรต.) และบุคคลผู้จบทางด้านนิติศาสตร์หรือภาควิชาที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องสอบถามความสมัครใจ เพื่อแต่งตั้งในตำแหน่งพนักงานสอบสวน โดยขณะนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติอยู่ระหว่างพิจารณาเพิ่มเจ้าหน้าที่ธุรการคดีหรือตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เพื่อให้พนักงานสอบสวนในสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นการกำหนดเงินเพิ่มให้เจ้าหน้าที่ด้านงานสอบสวนนั้น ในตำแหน่งรอง สว.จะได้รับเงินเพิ่มประมาณ 12,000 บาท ตำแหน่ง สว.จะได้รับประมาณ 14,400 บาท ตำแหน่งรอง ผกก.จะได้รับประมาณ 17,300 บาท ตำแหน่ง ผกก.จะได้รับประมาณ 20,800 บาท ตำแหน่งรอง ผบ.ก.จะได้รับประมาณ 25,000 บาท

ประเด็นการทำอัตวินิบาตกรรมของข้าราชการตำรวจ บางครั้งสาเหตุของการฆ่าตัวตาย อาจไม่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอบสวน จากการตรวจสอบภูมิหลังของแต่ละเหตุ พบสาเหตุ

ส่วนใหญ่มาจากโรคประจำตัว มีปัญหาส่วนตัวที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ปัญหาเหล่านี้ต้องให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใกล้ชิดดูแล (“ย้ายสมัครใจแก้ตำรวจฆ่าตัว "บ๊ิกแป๊ะ" เปิดไฟเขียว ระดับรองผบก.ถึงสว.,” 2562)

พล.ต.ท.อำนาจ นิยมะโน อดีต ผบช.ภ.1 ได้กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจจะเป็นพนักงานสอบสวน ไม่ใช่เพียงแค่มัคคุเทศน์นิติศาสตร์แล้วจะมาเป็นพนักงานสอบสวนได้ แต่จะต้องมีใจรัก มีความสมัครใจ มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เฉพาะด้านอย่างเพียงพอ และผ่านการฝึกงานสอบสวนมาจนชำนาญ เมื่อไปทำหน้าที่ เป็นกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในร่าง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ ฉบับเพื่อการปฏิรูปตำรวจ ได้นำหลักการนี้มาบัญญัติไว้อย่างครบถ้วนแล้ว แต่กว่าจะผ่านร่างกฎหมายคงต้องใช้เวลาอีกระยะ

ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา ผบ.ตร. ต้องแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด่วนที่สุดเพราะตำรวจจำนวนมากที่เป็นพนักงานสอบสวนที่ส่งมาอบรมประกาศนียบัตรวิชาชีพสืบสวน สอบสวนอยู่ที่สถาบันส่งเสริมงานสอบสวนต้องการขวัญและกำลังใจ อยากรู้ถึงอนาคต ความเจริญก้าวหน้า ในวิชาชีพ กรณีข้าราชการตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถ ขอเสนอให้ผู้บังคับบัญชา ปรับเปลี่ยนสายงานหรือโยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ ในสายงานที่ข้าราชการตำรวจมีความรู้และประสบการณ์ เพราะยังมีตำรวจสายงานอื่นที่ต้องการเป็นพนักงานสอบสวน แต่ไม่สามารถโยกย้ายหรือเปลี่ยนสายงานได้มีจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้าราชการตำรวจที่ต้องการ เป็นพนักงานสอบสวนด้วยความตั้งใจและเต็มใจ จึงต้องสร้างแรงจูงใจให้ข้าราชการตำรวจมาทำหน้าที่ เป็นพนักงานสอบสวน (“หวัง ผบ.ตร.แก้ปัญหา,” 2562)

เอกสารอ้างอิง

- “กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2561” (24 มกราคม 2561). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 135 ตอนที่ 3 ก, น. 10-20.
- “กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ 2)” (6 สิงหาคม 2562). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 136 ตอนที่ 90 ก, น. 1-3.
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 6/2559 เรื่อง การคัดเลือกหรือการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ” (5 กุมภาพันธ์ 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 36 ง, น. 6.
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน” (5 กุมภาพันธ์ 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 36 ง, น. 9-10.
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 21/2559 เรื่อง การปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” (26 เมษายน 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 95 ง, น. 5.
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 7/2560 เรื่อง การปรับปรุงระบบการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ” (20 กุมภาพันธ์ 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 134 ตอนพิเศษ 93 ง, น. 8-10.

“คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 20/2561 เรื่อง มาตรการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดิน ให้มีความต่อเนื่อง” (22 พฤศจิกายน 2561). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135 ตอนพิเศษ 299 ง, น. 42-43.

“คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 9/2562 เรื่อง การยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บางฉบับที่หมดความจำเป็น” (9 กรกฎาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136 ตอนพิเศษ 174 ง, น. 22-24.

ปฏิรูปสื่อกีฬาที่สั่นไหว พงษ์. สอบสวนหรือปรากฏการณ์ ‘สมองไหล’ จะปะทุอีก!. (12 กุมภาพันธ์ 2559). ไทยรัฐ. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2552. จาก <http://www.thairath.co.th/news/5g5349>

“ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักอาวุโส” (31 กรกฎาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135 ตอนพิเศษ 181 ง, น. 1-3.

พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์, นันท์รพัช ไซยอัครพงศ์, และวิชชุตตา อิศรานูวรรธน์. (ม.ป.ป.). เอกสารสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง การปฏิรูปงานสอบสวนตำรวจ: จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในความเป็นอิสระมีประสิทธิภาพ เป็นมีอาชีพได้อย่างไร. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2562 จาก <http://www.tcijthai.com/uploads/docs/Policybrief.pdf>

“พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547” (14 กุมภาพันธ์ 2547). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 121 ตอนที่ 18 ก, น. 1-39.

ย้ายสมัครใจแก้ตำรวจฆ่าตัว “บิกแป๊ะ” เปิดไฟเขียว ระดับรองผบก.ถึงสว. (24 กันยายน 2562). ไทยรัฐ. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1667345>

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 80-85.

เร่งแก้ปัญหาพนักงานสอบสวน. (12 ตุลาคม 2562). ไทยรัฐ. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1680245>

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2560). สรุปผลการดำเนินงานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม. สืบค้น 18 พฤศจิกายน 2562 จาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/drive_law/ewt_dl_link.php?nid=232&filename=index

หวัง ผบ.ตร.แก้ปัญหา. (25 กันยายน 2562). ไทยรัฐ. สืบค้น 19 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1666855>

อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า. (2560). ปฏิรูปตำรวจไทยกับความคาดหวังของประชาชน. สืบค้น 24 พฤษภาคม 2561 จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2560/hi2560-074.pdf>

เอกสารเพิ่มเติม

กฎ ก.ตร. คำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

1. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 87/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมผู้รักษาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ
2. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 21/2559 เรื่อง การปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 7/2559 เรื่อง การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน
4. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 6/2559 เรื่อง การคัดเลือกหรือการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ
5. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 7/2560 เรื่อง การปรับปรุงระบบการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ
6. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 20/2561 เรื่อง มาตรการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่อง
7. กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2561
8. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจตามหลักอาวุโส
9. กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562
10. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 9/2562 เรื่อง การยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บางฉบับที่หมดความจำเป็น

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2244 2070-2

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2244 2070-2

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร